

Utlåtande 2002:93 RIV (Dnr 1366/01)

Tillämpningsanvisningar för skolskjutsar i Stockholms stad

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta
att anta ”Tillämpningsanvisningar för skolskjutsar i Stockholms stad” enligt bilaga 2.

Föredragande borgarrådet Jan Björklund anför följande.

Ärendet

I budget 2001 fick utbildningsnämnden av kommunfullmäktige uppdraget att utarbeta ett nytt förslag till skolskjutsreglemente. Avsikten var att uppdatera nuvarande skolskjutsbestämmelser samt att skapa likvärdighet mellan alla skolformer. I förslaget finns även ett förslag till skolskjutspeng för att ekonomiskt ersätta föräldrar som själva kör sina barn till skolan fast de beviljats skolskjuts. Ärendet innehåller skyldigheter enligt skollagen rörande skolskjuts, bestämmelser med kommentarer samt ansvars- och handläggningsdirektiv.

Remisser

Ärendet har remitterats till Hägerstens, Östermalms och Rinkebys stadsdelsnämnder och stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret föreslår att utbildningsnämndens förslag till skolskjutsreglemente för Stockholms skolor antas.

Hägerstens stadsdelsnämnd instämmer i stort i de föreslagna reglerna men anser att det behövs förtydligande beträffande vem som beställer skolskjuts och vem som har kostnadsansvaret i olika situationer.

Östermalms stadsdelsnämnd anser att det tydligare bör framgå vilka skolskjutsregler som gäller för barn i behov av särskilt stöd som är placerade i annan skola än hemskolan.

Rinkeby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till och stödjer förslaget.

Mina synpunkter

Stadens nuvarande regler för skolskjuts är från 1992. I budget för 2001 beslutade kommunfullmäktige att ge utbildningsnämnden i uppdrag att uppdatera och vid behov förnya reglerna för stadens skolskjutsverksamhet, framförallt för att skapa likvärdighet för alla skolformer.

Kostnadsfri skolskjuts avser i Stockholms stad antingen skolkort att användas för kommunala transportmedel, skjuts i skolskjutsfordon eller s.k. självskjutsning. Ett stort problem med skolskjutsverksamheten är att det vid terminsstarten är svårt att få taxibilar i tillräcklig omfattning. Det har tidigare inneburit att handikappade elever som har rätt till skolskjuts blivit utan. Med det nya förslaget kommer flera av dessa problem att lösas.

Som komplettering till den skolskjutsverksamhet staden erbjuder idag föreslår jag att ett system med s.k. självskjutsning införs. Det innebär att föräldrar ges möjlighet att mot ekonomisk ersättning köra sitt barn som beviljats skolskjuts till skolan. Möjligheten ges genom att ett avtal upprättas mellan förälder och Stockholms stad.

I förslaget till nya tillämpningsanvisningar finns också en ny resegaranti som gäller i de fall en elev beviljats skolskjuts men kommunen ej kunnat anordna detta. I dessa fall ersätter kommunen förälder som tillfälligt skjutsar sitt barn till skolan. Förslaget innebär även att en förälder som själv ordnar taxiskjuts till sitt barn som beviljats skolskjuts erbjuds ersättning motsvarande faktiska taxikostnader.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Erik Nilsson* (s) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Alla gymnasieelever tilldelas gratis SL:s skolkort.
2. I övrigt godkänns tillämpningsanvisningar för skolskjutsar i Stockholms stad.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Föräldrar som skjutsar sina barn till skolan utgör ett problem för miljön och trafiksäkerheten runt skolan. Möjligheten för en förälder att mot ersättning själv köra sitt barn måste därför endast beviljas när samordnad skjutsning inte går att ordna.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta ”Tillämpningsanvisningar för skolskjutsar i Stockholms stad” enligt bilaga 2.

Stockholm den 11 september 2002

På kommunstyrelsens vägnar:
CARL CEDERSCHIÖLD

Jan Björklund

Yvonne Modén

Reservation anfördes av *Leif Rönngren* (s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Viviann Gunnarsson* och *Christopher Ödmann* (båda mp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. avstyrka förslaget till tillämpningsanvisningar för skolskjutsar enligt förslaget
2. avstyrka skolskjutspeng för föräldrar som skjutsar sina barn själva
3. alla barn som så önskar från första klass t o m gymnasiet erhåller SL-kort eller skolskjuts. Staden förhandlar med SL om detta
4. kvalitetskrav ska ställas på skolskjutsar som hämtar barn med funktionshinder. Väntetiden ska inte överstiga 15 minuter
5. utreda förutsättningarna för att staden upphandlar särskilda skolskjutsar och tillsammans med SL utreder förutsättningarna för fler servicelinjer
6. skolskjuts ska ske med miljöfordon
7. särskilt se över anordnarnas ansvar för säkerheten
8. i övrigt anföra följande.

Det är fullkomligt fel väg att gå att införa skolskjutspeng för föräldrar som själva lämnar och hämtar sina barn vid skolor med egen bil. Det är att lära barn fel livsstil.. Självklart ska grunden vara att det gå att komma till skolan med allmänna kommunikationer. Självklart ska resvägen räknas som en faktor då föräldrar väljer skola till sina barn. Alla barn som så önskar, från första klass t o m gymnasiet ska därför erhålla SL-kort. Staden bör ta upp förhandlingar med SL för att komma överens om betalsats. I en storstad kan det vara mycket långt för en 10 åring att gå två km i den täta trafikmiljön.

Likaledes kan man undra hur många vuxna som skulle gå 3-6 km till sina arbeten i vardera riktningen varje dag. Visserligen är det inte fel att barn promenerar men bestämmelserna för skolskjuts har tagit egendomliga proportioner i Stockholms stad.

I stället för att försämra stadens service för skolskjuts bör den förbättras. Staden bör uppta förhandlingar med SL om fler servicelinjer och själv äga eller upphandla skolskjutsfordon i sådan omfattning att de utgör en god skolskjutsservice. Funktionshindrade barns skolskjutsar bör vara kvalitetsbestämda. Väntetider på mer än 15 minuter är oacceptabelt. Samtliga skolskjutsfordon bör vara miljöfordon senast inom 3 år.

Höga krav ska ställas på anordnarna när det gäller säkerhet. De som skjutsar barn ska ha speciell utbildning för detta. Föräldrar och elever ska kunna känna fullkomlig trygghet och tillit till skolskjutsen.

Trafikmiljön kring många skolor är idag farlig på grund av att många föräldrar skjutsar barnen i egen bil och bra platser för att släppa av barnen saknas.

Särskilt uttalande gjordes av *Margareta Olofsson* och *Ann-Marie Strömberg* (båda v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I budget 2001 fick utbildningsnämnden av kommunfullmäktige uppdraget att utarbeta ett nytt förslag till skolskjutsreglemente. Avsikten var att uppdatera nuvarande skolskjutsbestämmelser samt att skapa likvärdighet mellan alla skolformer. I förslaget finns även ett förslag till skolskjutspeng för att ekonomiskt ersätta föräldrar som själva kör sina barn till skolan fast de beviljats skolskjuts. Ärendet innehåller skyldigheter enligt skollagen rörande skolskjuts, bestämmelser med kommentarer samt ansvars- och handläggningsdirektiv.

Utbildningsnämnden beslutade den 27 september 2001 följande.

1. Utbildningsnämnden hemställer att kommunfullmäktige beslutar att anta "Skolskjutsreglemente för Stockholms skolor" enligt förslaget samt att det skall gälla fr.o.m. 2002-01-01.
2. Utbildningsnämnden hemställer att kommunfullmäktige beslutar enligt förslag om ersättning vid självskjutsning.
3. Utbildningsnämnden hemställer att kommunfullmäktige beslutar enligt förslag om resegaranti.

Reservation anfördes av Marie Egnell (mp), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av Jan Björklund m.fl. (fp), Kristina Alvendal m.fl. (m) och Pia Skott (kd), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av Erik Nilsson m.fl. (s), bilaga 1.

Ersättaryttrande gjordes av Helve Tsai (sp) till stöd för det särskilda uttalandet från Jan Björklund (fp) m.fl.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande av den 27 september 2001 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för elevstöd. Barn- och ungdomschefer inom stadsdelsförvaltningarna har getts tillfälle att yttra sig över förslaget. Det har också diskuterats i en tillfällig arbetsgrupp bestående av företrädare för skolor och stadsdelsförvaltningar.

Bakgrund

Stadens skolskjutsreglemente är från 1992. För elever i särskolan beslutade utbildningsnämnden 1999 om regler och tillämpningsföreskrifter avseende skolskjuts. I budget 2001 konstaterade kommunfullmäktige att behov finns att förnya och uppdatera bestämmelserna för att skapa likvärdighet för alla skolformer varför utbildningsnämnden fick i uppdrag att utarbeta ett förslag till nytt skolskjutsreglemente. Många föräldrar upplever att taxibolagen inte lever upp till sina åtaganden när det gäller skolskjutsverksamheten. Utbildningsnämnden beslutade därför 2000-10-31 att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma med ett förslag till "skolskjutspeng" för de elever som har rätt till skolskjuts. Innebörden skall vara att föräldrar ska kunna få en ekonomisk ersättning för att köra sina barn till skolan, om barnet bedömts ha rätt till skolskjuts.

Det har visat sig att det vid varje läsårsstart är svårt att få tillgång till taxibilar i tillräcklig omfattning. Efter återremiss har därför skolskjutsreglementet kompletterats med en resegaranti som skall gälla för resa som elev beviljats av kommunen men som kommunen ännu ej kunnat anordna.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningens bilagda förslag "Skolskjutsreglemente för Stockholms skolor" innehåller tre delar:

- 1) "Vad säger lagen",
Här redovisas varje kommuns skyldighet att anordna kostnadsfri skolskjuts enligt skollagen.
- 2) "Bestämmelser och kommentarer angående kostnadsfri skolskjuts för elever från Stockholms stad".
Här framgår att kostnadsfri skolskjuts avser antingen skolkort att användas vid färd med kommunala transportmedel, skjuts i skolskjutsfordon eller s.k. självskjutsning. Här återfinns också en resegaranti som gäller då kommunen inte kunnat anordna beviljad skolskjuts.
- 3) "Förutsättningar för en säker och trygg skolskjuts – ansvar och handläggning"
Här återfinns direktiv till ansvarsfördelning mellan verksamhet, förälder och transportör. Dessa överensstämmer i stort med gällande skolskjutsbestämmelser för särskolan. Handläggningsdirektiven som föreslås inom verksamhetens ansvar är tänkta att gälla när skolskjuts beställs genom utbildningsförvaltningens skolskjutsgrupp.

Kommentarer angående del 2):

Skolkort:

Avståndskraven för att erhålla skolkort är i förslaget desamma som tillämpats sedan 1992.

Då man i Stockholm har möjligheten att välja annan skola än den s.k. hemskola barnet utifrån boendeadress reserveras en plats i, är tre alternativ tänkbara i frågan om skolkort då man valt annan kommunal grundskola än hemskolan:

- skolkort endast till den grundskola kommunen anvisat (enl. skollagens intention) förutsatt att avståndskravet är uppfyllt
- skolkort till annan kommunal grundskola om avståndskravet är uppfyllt både till den skola kommunen anvisat och till den valda (enligt nuvarande skolskjutsregler)
- alltid skolkort till kommunal grundskola om avståndskravet är uppfyllt till den aktuella skolan

Förvaltningen föreslår att kommunen i detta fall, precis som enligt nuvarande skolskjutsregler, erbjuder skolkort till annan kommunal grundskola om avståndskravet är uppfyllt både till den skola kommunen anvisat och till den valda. På detta sätt drabbas inte den familj vars barn inte har någon kommunal grundskola inom gångavstånd.

Grundregeln för elever i gymnasieskolan är att skolkort endast kan erhållas om avståndskravet är uppfyllt.

Skolskjutsfordon

Denna del innehåller kvalitetskrav om trygghet och säkerhet under varje resa i skoltaxi eller buss, definitionen av vad som avses med skolskjuts samt vilka elever som beviljas skolskjuts i de olika skolformerna.

Förvaltningen föreslår följande frivilliga åtaganden för staden utöver vad skollagen kräver:

- generellt föreslås skolskjutsreglementet även gälla för elev i förskoleklass samt i tillämpliga delar elevers resor till och från fritidsverksamhet (skolbarnsomsorg för barn till och med 12 år samt korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS §9:7), vilket tillämpas idag och har gjorts sedan socialtjänstlagen omfattade skolbarnsomsorgen
- om föräldrar har gemensam vårdnad får elev skolskjuts till båda adresserna förutsatt att föräldrarna bor inom staden, vilket f n gäller enligt skolskjutsregler för elev i särskola men tillämpas även för elever i grund- och gymnasieskolan
- grundskolelev med bestående funktionshinder samt särskolelev (inkl. elev i gymnasiesärskola) som valt fristående skola eller skola i annan kommun kan erhålla skolskjuts (detta gäller idag enligt skolskjutsregler för särskolbarn men tillämpas även för elever i grundskolan)

- gymnasieelev med bestående funktionshinder kan erhålla skolskjuts, vilket tillämpas idag
- studerande inom kommunal vuxenutbildning med färdtjänstlegitimation kan erhålla skolskjuts (förekommer idag inom delar av vuxenutbildningen dock ej inom särvox)

(Denna regel kan komma att behöva utgå om landstingets färdtjänstnämnd övertar ansvaret för skjuts till vuxenutbildning. Ett beslut förväntas under hösten –01.)

Förvaltningen uppskattar att ovanstående förslag kommer att ge en marginell ökning av stadens skolskjutskostnader i förhållande till nuvarande. Ökningen bedöms främst orsakas av att särvoxstuderanden ges möjlighet att åka skolskjuts.

En del av de studerande som idag får sin särvoxundervisning på dagcenter (utan skolskjuts) skulle ges möjlighet till att delta i gruppundervisning i särvoxlokal 1-2ggr/v. Förmodligen skulle det även öppna för en del presumtiva särvoxelever som idag finns i hemmet eller på en arbetsplats utan möjlighet att ta sig till någon undervisning. Förvaltningen bedömer att denna kostnad ej kommer att överstiga 200 000 kr/år.

Det är också möjligt att regeln om skolskjuts till två adresser vid gemensam vårdnad även för grundskolebarn kan ge en ökad efterfrågan, dock är det inte givet att detta skulle orsaka ökade kostnader i varje enskilt fall. Bedömningen är att en kostnadsökning här inte kommer att överstiga 100 000 kr/år.

Resterande förslag till frivilliga åtaganden utöver vad skollagen kräver tillämpas redan idag varför dessa inte beräknas ge kostnadsökningar.

Självskjutsning

Förvaltningen föreslår att s.k. självskjutsning införs, vilket innebär att föräldrar ges möjlighet att mot ekonomisk ersättning köra sitt barn som beviljats skolskjuts till skolan.

Att införa en och samma ”skolskjutspeng” som följer elev som beviljats skolskjuts finner förvaltningen inte realistiskt p.g.a. de stora skillnaderna i avstånd mellan hemmet och skolan som föreligger för olika elever. Förvaltningen menar därför att ”skolskjutspeng” måste vara avståndsrelaterad och bästa alternativet är då att erbjuda föräldrar som själv skjutsar sina barn som beviljats skolskjuts en milersättning. Utifrån de kostnader som f.n. föreligger och med hänsyn till den samåkning som f.n. sker har ett genomsnittligt ersättningsbelopp beräknats till 50 kr/mil. Förvaltningens åsikt är att denna ersättning ej förändrar stadens kostnader för skolskjuts. Hänsyn har då också tagits till kostnader för arbetsgivaravgifter, enligt nuvarande regler på f.n. 42% på utbetalad milersättning.

För vårdnadshavare som erhåller denna ersättning av staden blir enligt nuvarande regler all ersättning över 16 kr/mil skattepliktig.

När en förälder själv skjutsar sitt barn till skolan betraktas denna resa, enligt gällande yrkestrafikförordning, som privat varför inte kraven på fordon i yrkesmässig trafik föreligger.

Resegaranti

För att minska problemen som uppstår då kommunen av någon anledning ej kunnat anordna skolskjuts för elev som bedömts berättigad till detta (t ex vid läsårsstart, då det visat sig svårt att få tillgång till taxibilar i tillräcklig omfattning), föreslås en resegaranti införas. Garantin innebär att förälder som själv kör sitt barn till skolan (i avvaktan på att kommunen kan anordna skjuts) erbjuds en ersättning på 100 kr/mil för att täcka uppkomna kostnader, vilka bedöms bli högre än vid s.k. självskjutsning. Alternativt erhåller förälder som i denna situation själv ordnar taxiskjuts för sitt barn faktiska taxikostnader.

Förvaltningen finner det f.n. svårt att uppskatta om införandet av resegarantin medför en kostnadsökning. Skillnaden mellan ordinarie skolskjutskostnad och kostnaden för resegarantin styrs bl a av samåkningsfaktorn i varje enskilt fall. Bedömningen är dock att om kostnaderna ökar så blir ökningen ej särskilt stor.

REMISSER

Ärendet har remitterats till Hägerstens, Östermalms och Rinkebys stadsdelsnämnder och stadsledningskontoret.

Hägerstens stadsdelsnämnd beslöt den 21 mars 2002 att Hägerstens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till remissyttrande och översänder detta till kommunstyrelsen.

Hägerstens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 22 februari 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Kostnaden för skolskjuts inom Hägerstens stadsdelsförvaltning uppgick 2001 till cirka 505 000 kronor, för vårterminen bekostade vi skolskjuts för ett 20-tal barn och under höstterminen för ett 10-tal barn.

Det var tre elever som beviljades skolskjuts på grund av olycksfall, övriga elever erhöll skolskjuts utifrån mer bestående funktionshinder eller andra särskilda omständigheter. Det är få elever i Hägerstens skolor som beviljas skolkort eftersom de flesta har nära till skolan.

Vi anser det värdefullt att föräldrarna ges möjlighet att välja mellan traditionell skolskjuts och att själva skjutsa sitt barn mot milersättning. Vi anser vidare att skolskjutsreglementet behöver klargöras avseende vem som beställer skolskjuts och vem som har kostnadsansvaret i olika situationer. Stadsdelsförvaltningen har redan idag stora kostnader för barn i behov av särskilt stöd och måste få full

stora kostnader för barn i behov av särskilt stöd och måste få full kostnadstäckning för eventuella merkostnader som uppkommer i samband med införandet av nytt skolskjutsreglemente.

När det gäller skolkort framgår det tydligt att det ska täckas inom ramen för skolpengen, vilket innebär att beslut och kostnadsansvar ligger på den skola eleven går i. Det är inte lika klart vilka medel som ska täcka skolskjuts, självskjutsning och resegaranti och i vilka fall kostnadsansvaret ligger på utbildningsförvaltningen, hemstadsdelen eller beställande skola. Beställare, rektor, Stockholms stad och stadsdelsförvaltning är begrepp som lämnar rum för tolkning då eleven kan vara folkbokförd i en stadsdel och gå i skola i en annan stadsdel eller kommun. Det förekommer idag att det blir diskussion kring vem ska betala skolskjutsen då denna beställts av en skola i ett annat område än där eleven är folkbokförd. Det är bra att beställningen till skolskjutsgruppen fortsättningsvis ska göras skriftligt på en särskild blankett, där det självklart framgår vem som är beställare och därmed betalansvarig. Den som inte heller av skolskjutsreglementet vem, internt inom Stockholms stad, som ska stå för kostnaden vid resegaranti.

Hägersten har redan haft en elev som beviljats skolskjuts men där föräldrarna själva körde sitt barn istället som uppdragstagare. Ersättning utgick enligt bilersättningsavtal för anställda, för närvarande ca 25 kr per mil. Den föreslagna ersättningen på 50 kr/mil (augusti 2001) innebär således en fördubbling av kostnaden gentemot den ersättning vi gett tidigare. I ärendet föreslås vidare att avtal upprättas för självskjutsning. Vi anser att det är av värde att en sådan avtalsmall utarbetas gemensamt för staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för Barn och Ungdom.

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade den 21 mars 2002 att överlämna förvaltningens förslag utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av *Birgit Marklund m.fl.* (s) och *Ann-Sofi Matthiesen* (mp), bilaga 1.

Reservation anfördes av *Aila Erkkilä* (v), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Birgit Marklund m.fl.* (s), *Ann-Sofi Matthiesen* (mp), *Claes Fleming* (fp) och *Marianne Rydberg* (sp), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Aila Erkkilä* (v), bilaga 1.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 6 mars 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har följande synpunkter på förslaget till nytt skolskjutsreglemente för Stockholms skolor:

- ? Det bör tydligare framgå vilka skolskjutsregler som gäller för barn i behov av särskilt stöd som är placerade i annan skola än hemskolan.
- ? Skolpengen till både kommunala och fristående grundskolor är beräknad att täcka eventuella kostnader för skolkort. I konsekvens härmed bör samma regler gälla för kommunala och fristående skolor för beviljande av skolkort vid val av skola.
- ? Skolskjutsreglementet bör även omfatta förskolan.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar och åberopar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Rinkeby stadsdelsnämnd beslutade den 21 februari 2002 att överlämna och åberopa detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Rinkeby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 5 februari 2002 är i huvudsak av följande lydelse.

Stadsdelsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig om en skrivelse om skolskjutsreglemente för Stockholms skolor.

Efter genomgång av Utbildningsförvaltningens förslag till skolskjutsreglemente, kompletterad med en resegaranti, finner Rinkeby stadsdelsförvaltning att förslaget är väl anpassat till den verklighet som skolskjutsreglementet avser att möta dagligen.

Kompletteringen med en resegaranti upplever förvaltningen vara en flexibel lösning på den välkända situation, brist på taxibilar och taxichaufförer, som är ständigt närvarande i Stor-Stockholmsområdet.

Förslaget verkar även i övriga punkter vara väl genomarbetat varför Rinkeby stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till och stödjer bilagda förslaget.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 15 mars 2002 är i huvudsak av följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

Med det nya skolskjutsreglementet för Stockholms stad, med ersättning för självskjutsning och resegaranti, bör de problem som tidigare funnits med tillgång till taxibilar för skolskjuts kunna minska väsentligt.

Stadsledningskontoret anser, i likhet med utbildningsnämnden, att de eventuellt ökade kostnaderna skall täckas inom befintlig budget.

Stadsledningskontoret föreslår att utbildningsnämndens förslag till skolskjutsreglemente för Stockholms skolor antas.

Bilagor

1. Reservationer
2. Tillämpningsanvisningar till skolskjuts för Stockholms skolor

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation av Marie Egnell (mp) är av följande lydelse.

1. Bifalla förvaltningens förslag med förändringen att "Skolkort alltid ska utgå till elev i kommunal grundskola om avståndskravet är uppfyllt.
2. Uppdra åt förvaltningen att i samband med nästa upphandling av skolskjuts särskilt se över anordnarnas ansvar för säkerheten.
3. Därutöver anföra följande.

Vi ser ingen som helst anledning att begränsa rätten till skolkort om det grundläggande kravet avseende avstånd till skolan är uppfyllt. NTF (Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande) har under året kommit med en rapport om säkerheten vid bl a skolskjutsar. Det är viktigt att nämnden ser över de krav som ställs på säkerhet vid upphandling för att kunna garantera så trygg skolskjuts som möjligt. NTF:s rapport kan tjäna som ett bra underlag i detta arbete.

Särskilt uttalande av Jan Björklund m.fl. (fp), Kristina Alvendal m.fl. (m) och Pia Skott (kd) är av följande lydelse.

Systemet med skolskjuts fungerar idag inte tillfredsställande bland annat på grund av brist på taxichaufförer. Nämnden anser att det är oacceptabelt att handikappade elever som har rätt till skolskjuts inte får den service de har rätt till. Företrädare för staden har vid möten med företrädare för taxibolagen även framfört detta. Med det nya skolskjutsreglementet som utbildningsförvaltningen tagit fram kommer många av de problem som funnits tidigare att få en lösning. Nämnden anser vidare att den eventuella utgiftsökning som ärendet medför skall täckas inom befintliga ekonomiska ramar.

Särskilt uttalande av Erik Nisson m.fl. (s) är av följande lydelse.

I det socialdemokratiska budgetförslaget har vi föreslagit att alla gymnasieelever skall ges ett gratis skolkort för SL. Det skulle innebära en förenkling av skolskjutsreglementet avseende gymnasieskolan.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Birgit Marklund m.fl. (s) och ledamoten Ann-Sofi Matthiesen (mp) mot nämndens beslut till förmån för förvaltningens förslag enligt följande.

Nämnden överlämnar och återopar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten Aila Erkkilä (v) mot nämndens beslut till förmån för eget förslag enligt följande.

Stadsdelsnämnden föreslås besluta

Nämnden yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut samt föreslås att i sitt remissvar godkänna följande tilläggsförslag:

Alla skolpliktiga barn och ungdomar har rätt till SL-kort/ terminskort. Detta medför att kriterierna för avstånd mellan skola och hemmet tas bort helt.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Birgit Marklund m.fl. (s) och ledamoten Ann-Sofi Matthiesen (mp) med instämmande av ledamöterna Claes Fleming (fp) och Marianne Rydberg (sp) enligt följande.

Det är glädjande att skolungdomar som bor i Ekhagen/Lappkärrsberget som väljer Engelbrektsskolan eller annan kommunal skola i vår stadsdel nu får möjlighet att få skolkort. Under flera år har eleverna från området inte kunnat utnyttja denna möjlighet.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Aila Erkkilä (v) enligt följande.

Barn och ungdomar har skolval, aktiviteter i skola och på fritid som sträcker sig längre än de angivna kriterierna för avstånd mellan skola och hemmet. Det är rättvist att alla barn och ungdomar kan röra sig naturligt mellan de angivna km-avstånden, utan att det blir olika kostsamt för olika barn.

SKOLSKJUTS

för elever i förskoleklass, grundskola, särskola, gymnasium och vuxenutbildning från Stockholms stad, - lagtext, bestämmelser och förutsättningar.

Vad säger lagen?

Grund- och särskolan

Kommunens skyldighet angående skolskjuts för elever i grundskolan regleras i skollagen 4 kap.7§ där det står att ”Hemkommunen är skyldig att sörja för att det för eleverna i grundskolan anordnas kostnadsfri skolskjuts, om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionshinder eller någon annan särskild omständighet.” (SFS 1998) För särskolans (särskolan inkluderar gymnasiesärskolan) elever har kommunen samma skyldighet enligt skollagen 6 kap.3§. Skyldigheten gäller endast om eleven går i den skola kommunen anvisat.

Gymnasieskolan och vuxenutbildning

För elev i gymnasieskola och vuxenutbildning som har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen, vilket elev i gymnasieskola har t o m vårterminen det år han/hon fyller 20 år, har kommunen enligt ”Lag om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor” skyldighet att svara för elevens kostnader för dagliga resor mellan bostaden och skolan där färdvägen är minst sex kilometer.

Förskoleklass och fritidsverksamhet

För elev i förskoleklass och skolbarnsomsorg har kommunen ingen skyldighet enligt skollagen att erbjuda kostnadsfri skolskjuts.

BESTÄMMELSER MED KOMMENTARER

angående kostnadsfri skolskjuts för elever från Stockholms stad:

Kostnadsfri skolskjuts kan för elever folkbokförda i Stockholms stad erbjudas genom att eleven erhåller *skolkort* (eller liknande) för resa med kommunala färdmedel. För elev som inte kan resa med kommunala färdmedel finns *skolskjutsfordon* (personbil eller buss).

Därutöver finns möjlighet för vårdnadshavare att mot ersättning själv skjutsa sitt barn som beviljats skolskjuts, s.k. *självskjutsning*.

Med skolskjuts avses i detta reglemente även i tillämpliga delar elevers resor till och från fritidsverksamhet (dvs skolbarnsomsorg samt korttidstillsyn för skolungdom över 12 år) under lov och studiedagar samt hemresor från dessa verksamheter under ordinarie skoldagar. Förutsättningar att erhålla dessa resor är desamma som att erhålla skolskjuts.

SKOLKORT

Kostnader för skolkort för elever i förskoleklass och grundskola är idag beräknade att täckas av skolpengen.

Förskoleklass, grund- och gymnasieskolan

Kostnadsfri skolskjuts i form av skolkort kan, med hänvisning till följande avståndskrav mellan skolan och bostaden, erhållas för elev

- i förskoleklass samt grundskola åk 1 – 3, åk 4 – 6 resp. åk 6 – 9 med minst 2 km, 3 km resp. 4 km skolväg (gångväg),
- i gymnasieskola med minst 6 km skolväg (gångväg) och längst t o m vårterminen det år eleven fyller 20 år (gäller oavsett elevens folkbokföringskommun, dock ej inackorderade gymnasieelever från annan kommun än Stockholm).

I gymnasieskolan kan, om särskilda skäl (t ex medicinska) föreligger, skolkort erhållas även om inte avståndskravet är uppfyllt.

Kommentar: *Om annan kommunal grundskola valts än den kommunen anvisat plats i erhålls skolkort till denna skola förutsatt att avståndskravet är uppfyllt till både den skola kommunen anvisat och till den valda.*
Vid gemensam vårdnad och vid behov av skolkort för resa endast till den ena föräldern kan, om avståndskravet är uppfyllt till denna adress, förutsatt att denna förälder bor i Stockholm, elev såväl i grundskola som i gymnasieskola erhålla skolkort/färdbiljett.
Skolpengen till fristående grundskolor är beräknad att täcka eventuella kostnader för skolkort.

Stockholms elev i fristående gymnasieskola alternativt gymnasieskola i annan kommun inom Stockholms län erhåller skolkort på samma villkor som den gymnasieelev som går i staden.

Särskolan

Elev i obligatoriska särskolan samt gymnasiesärskolan som använder kommunala färdmedel till och från skolan/fritidsverksamheten erhåller kostnadsfritt skolkort. Detta gäller även elev i fristående särskola och särskola i annan kommun.

Vuxenutbildningen

Till studerande i vuxenutbildning, inklusive särvuxutbildning, sfi (svenska för invandrare) och kunskapslyftet utgår inte skolkort.

SKOLSKJUTSFORDON

En grundförutsättning vid kostnadsfri skolskjuts i personbil eller buss är att elever samåker i fordonet. Därutöver gäller följande riktlinjer:

Kvalitetskrav

Trygghet och säkerhet för eleven skall eftersträvas i all skolskjuts. Faktorer som påverkar tryggheten positivt är att tiden i fordonet är rimlig i förhållande till färdvägens längd och elevens förutsättningar, att eleven kommer i rätt tid till skolan samt att chauffören är kompetent för uppgiften och i de fall behov finns, helst densamma varje dag.

Vad avses med skolskjuts?

Med skolskjuts avses

- resa från bostaden till skolan
- resa efter avslutad skoldag till bostaden eller fritidsverksamheten (i form av skolbarnsomsorg eller korttidstillsyn)

Kommentar: Skolskjuts planeras så att flera elever samåker. Detta kan innebära att elev kommer något tidigare till skolan än skolschemat kräver. Likaså kan det efter undervisningens slut innebära viss väntetid på returren, som regel dock ej mer än motsvarande en lektion. Skolan har under denna tid ansvar för eleven. Med bostad avses den adress eleven är folkbokförd på. Om föräldrar har gemensam vårdnad får elev skolskjuts till båda adresserna förutsatt att föräldrarna bor inom staden. Med bostad jämföras enligt SoL (socialtjänstlagen) alt. LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) beviljad bostad med särskild service för barn och ungdom (f.d. elevhem) och korttidshem.

Resor mellan skolan/hemmet och annan verksamhet än fritidsverksamhet i form av skolbarnsomsorg eller korttidstillsyn, som t ex rehabilitering (t ex behandling) eller läkarbesök omfattas således inte av skolskjuts. Elev i klass där S:t Örjans skolor och PBU samverkar kan om särskilda skäl finns erhålla skolskjuts till och från PBU.

Utflyttad verksamhet

Vid utflyttad skol- eller fritidsverksamhet (t ex bad) kan skolskjuts erhållas under förutsättning att verksamheten är regelbunden och kostnadsmässigt godkänd.

Kommentar: Skolan/fritidsverksamheten skall i dessa fall i möjligaste mån planera för gruppresa som transporterar eleverna mellan skolan och utflyktsmålet så att eleverna är tillbaka till ordinarie skolskjutstid. Om någon elevs tid i skolskjutsfordon riskerar att bli oskäligt lång en sådan dag eller andra starka skäl föreligger kan skolskjuts direkt till eller från utflyktsmålet erhållas.

Vilka elever erhåller skjuts i skolskjutsfordon?

Grundskola och förskoleklass

- Färdvägens längd

Elev i förskoleklass, grundskolans förberedelseklass årskurs 1 och 2 kan erhålla skolskjuts om färdvägen är längre än 2 km.

- Elev i grundskolans årskurs 1 och 2 som blivit placerad i annan skola/tillfällig lokal, p g a utrymmesbrist eller evakuering, kan erhålla skolskjuts om färdvägen är längre än 2 km.

- Elevers funktionshinder eller annan särskild omständighet

Elev i förskoleklass och grundskola kan beviljas skolskjuts p g a bestående funktionshinder (t ex svårt rörelsehinder).

Kommentar: Läkarintyg krävs då medicinska skäl anges.

Bedömning och beslut av stadsdelsnämnd/rektor i båda dessa fall.

Fristående förskoleklass/grundskola samt förskoleklass/grundskola i annan kommun

Elev i fristående grundskola eller grundskola i annan kommun kan med hänvisning till bestående funktionshinder (t ex svårt rörelsehinder) och med läkarintyg som stöd i vissa fall erhålla skolskjuts.

Beslutas inom utbildningsförvaltningen, förutsatt att förvaltningen godkänt skolgången, för elev i fristående grundskola. För elev med skolgång i annan kommun beslutar respektive stadsdelsförvaltning.

Särskola

För elever i obligatoriska särskolan samt gymnasiesärskolan görs en behovsbedömning utifrån elevens funktionshinder i form av diskussion mellan vårdnadshavare, skolpersonal och vid behov ytterligare personer. (I denna behovsbedömning tas t ex frågan om biträde i fordonet upp i de fall den aktualiserats.)

Beslut av rektor i samråd med särskolansvariga inom utbildningsförvaltningen.

Kommentar: Årlig uppföljning av behovet av skolskjuts görs i samband med övrig uppföljning av elevens skolår som en del av elevens individuella utvecklingsplan. Skolskjuts skall betraktas som en viktig del av elevens hela skolsituation.

Fristående särskola samt särskola i annan kommun

Elev som valt att gå i fristående särskola eller särskola i annan kommun i Stockholms län erhåller skolskjuts på samma villkor som övriga särskolelever folkbokförda i Stockholm.

Kommentar: Hur skolskjutsen utförs för elev med skolgången utanför Stockholm kan styras av respektive kommuns interna rutiner.

Gymnasium

Gymnasieelev med skolgång i kommunalt alternativt fristående gymnasium inom Stockholms län kan med hänvisning till bestående funktionshinder (t ex svårt rörelsehinder) och med läkarintyg som stöd erhålla skolskjuts. För övrigt kan elev endast i undantagsfall på grund av medicinska skäl erhålla skolskjuts. Utbildningsförvaltningen bedömer och fattar beslut.

Vuxenutbildning

Studerande inom kommunal vuxenutbildning (komvux, särsvux, sfi och kunskapslyftet) kan erhålla skolskjuts om färdtjänstlegitimation finns som styrker behovet av skolskjuts på grund av bestående funktionshinder.

Utbildningsförvaltningen beslutar.

Olycksfall

- Under verksamhetstid

Elev som är folkbokförd i Stockholm är olycksfallsförsäkrad under verksamhetstid. Detta innebär att på grund av olycksfall under skoltid alternativt tid i skolbarnsomsorg/korttidstillsyn (inkl. transport till och från), har elev i kommunal/fristående/annan kommuns grund- gymnasie- och vuxenutbildning möjlighet att få kostnadsfri skjuts till och från skolan/fritidsverksamheten.

Kommentar: Företsättning är dock att försäkringsbolaget (f n Folksam) bekräftat sitt kostnadsansvar, vilket sker när skadeanmälan tillsammans med läkarintyg som bekräftar behovet av skjuts inkommit till försäkringsbolaget. Skolan tillsammans med förälder ansvarar för att intyg och skadeanmälan skickas in samt att

att intyg och skadeanmälan skickas in samt att beställning av skjuts görs när Folksam bekräftat sitt kostnadsansvar.

- Under icke verksamhetstid

Vid olycksfall under fritid kan elev i stadens förskoleklass, grund- och särskola (exkl. gymnasiesärskola) erhålla skolskjuts då läkarintyg bekräftar behovet och då ingen egen försäkring finns som täcker reskostnader.

Rektor/stadsdelsförvaltning bedömer och beslutar efter det att läkarintyg erhållits.

Gymnasie- och gymnasiesärskolelev samt studerande i vuxenundervisning behöver i dessa fall en egen försäkring.

Självskjutsning

Föräldrar till elev som beviljats skolskjuts i personbil eller buss kan mot ekonomisk ersättning själva köra sitt barn till skolan.

Den ekonomiska ersättningen (augusti 2001 50 kr/mil) är enligt nuvarande skatteregler beskattningsbar för belopp överstigande 16 kr/mil.

Ett avtal upprättas i dessa fall mellan förälder och Stockholms stad.

Resegaranti

I de fall elev beviljats skolskjuts men kommunen ännu ej kunnat anordna denna (vilket kan inträffa framför allt vid läsårsstart) gäller följande resegaranti. Förälder som kör barnet i egen bil till skolan erbjuds en milersättning på 100 kr/mil (september 2001). Denna ersättning är tänkt att täcka uppkomna kostnader och är beskattningsbar. Förälder som i stället själv ordnar taxiskjuts till sitt barn erbjuds ersättning motsvarande faktiska taxikostnader (mot uppvisande/ överlämnande av kvitto).

Förutsättningar för en säker och trygg skolskjuts

- ansvar och handläggning

Skolans/fritidsverksamhetens ansvar

Skolskjutssamordnare

Varje skola/fritidsverksamhet skall ha en skolskjutssamordnare med ansvar för skolskjutsfrågorna på skolan som vårdnadshavare, chaufförer, skolskjutsgruppen och andra berörda kan vända sig till med olika frågor som rör skolskjuts.

Beställningar

Följande gäller i de fall skolskjutsgruppen inom utbildningsförvaltningen anlitas för beställning av skolskjuts:

Skolan/enheten ansvarar för att beställningar av skolskjuts utifrån enskilda elevers tider inför nytt läsår kommer till skolskjutsgruppen senast *fyra veckor före skolstart*. Om detta innebär att schemaläggning på skolan måste göras innan vårterminens slut bör förutsättningar för detta ges på skolan.

- ? Om *inskolningsperiod* tillämpas med tillfälliga restider ska de definitiva tiderna lämnas av skolan till skolskjutsgruppen senast 14 dagar innan de börjar gälla.

Vid tids- och adressändringar för en elev (p g a förändrat skolschema, nya hämtningstider till hemmet, tillfällig praktikperiod m.m.) skall alltid prövas om elevens skjuts kan ingå i någon annan ordinarie skolskjutstur. Detta kan resultera i att en rimlig anpassning av elevens nya tider till annat ordinarie skolskjutsfordons körtider görs.

- ? *Permanent tids- resp adressändringar* ska inkomma snarast till skolskjutsgruppen, dock senast tio arbetsdagar innan de skall gälla.
- ? *Tillfälliga tids- resp. adressändringar* ska inkomma senast fyra arbetsdagar i förväg.
- ? *Tillfälliga avbeställningar* av resa t ex p g a sjukdom hos eleven görs av skolan/fritidsverksamheten eller vårdnadshavare direkt till transportören.
- ? *Permanent avbeställningar* görs av skolan till skolskjutsgruppen.
- ? *Beställningar av skjuts inför lov* (t ex jul- eller sportlov) skall göras av verksamheten senast tre veckor före lovet till skolskjutsgruppen.
- ? *Beställning av gruppresa* vid utflykt, bad eller liknande görs terminsvis för fasta återkommande resor senast 14 dagar före första tillfället. Även tillfälliga resor beställs senast 14 dagar före de ska genomföras.

Alla beställningar till skolskjutsgruppen görs skriftligt (särskild blankett).

Mottagande av elev

Skolans/fritidsverksamhetens ansvar omfattar också den praktiska delen, d v s att eleven tas emot vid ankomst, kliver in i rätt bil till rätt adress m.m.

Vårdnadshavares ansvar

Vårdnadshavare ansvarar för att eleven kommer till och från fordonet vid hemmet (chauffören kan inte lämna ett fordon med andra barn i för att följa med någon in) samt att de uppgjorda tiderna hålls vid dessa tillfällen så att inga förseningar för övriga elever orsakas.

Skolskjutsen kan ibland på grund av trafikförhållanden bli försenad. Dock kan bilen/bussen ej vänta mer än fem minuter när den anlärt och någon ersättningsskjuts kan ej erhållas senare.

Vårdnadshavare meddelar transportören tillfälliga avbeställningar i god tid.

För att skolan/fritidsverksamheten skall kunna uppfylla sitt ansvar vid beställningar av skolskjuts till skolskjutsgruppen enligt ovan förutsätts att vårdnadshavare meddelar verksamheten gällande tider eller förändring av tider dessförinnan. Tids- och adressändringar kan alltid medföra byte av chaufför.

Gemensamt ansvar

Vid elevs sjukdom under skoldagen kan vid behov resa utanför ordinarie tur räknas som skolskjuts. Här förutsätts ett gemensamt ansvar mellan skolpersonal och vårdnadshavare för att t ex arrangera en elevs tidigare hemresa på bästa möjliga sätt.

Transportörens ansvar

En förutsättning för en trygg skolskjuts är att transportören ser till att chauffören har nödvändig kompetens för att utföra skolskjutsuppdraget. Chauffören måste behärska och följa gällande trafikföreskrifter, ha tillräcklig kunskap om elevernas funktionshinder samt känna till och respektera gällande överenskommelser i skolskjutsavtalet angående sekretess, punktlighet m.m.

Transportören skall dagligen vara tillgänglig till dess varje skolskjutsuppdrag är utfört för att kunna ge och ta emot information angående enskilda resor.